

Український ВІСНИК

М. Меленко

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXXII. № 7-8 (квітень) 2026

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Дорогі друзі!

Світле свято Великодня щороку нагадує нам про цінності, які нас єднають і визначають: солідарність, віру, надію і силу йти вперед разом.

Нехай ці святкові дні принесуть у ваші оселі душевний спокій, міцне здоров'я, радість у колі рідних і впевненість у завтрашньому дні.

Залишаймося єдиними та продовжуймо разом творити майбутнє з відповідальністю і гідністю.

Христос воскрес!

МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ
Голова Союзу українців Румунії

покращення співпраці та вирішення питань, що стоять на порядку денному парламенту та уряду.

Голова СУР передав щиру подяку українським парламентарям, які, незважаючи на критичну ситуацію, спричинену війною, знайшли сили відвідати Румунію та поспілкуватися з українською громадою. Також він звернув увагу на зміну порядку денного української делегації, підкресливши, що нинішній підхід передбачає зустрічі з переміщеними особами, на відміну від періоду до вторгнення, коли діалог стосувався лише місцевого населення. Він зазначив, що такий підхід є правильним, додавши, що під час своїх міжнародних візитів він завжди надає пріоритет зустрічам із румунськими громадами, щоб дізнатися про їхнє бачення та проблеми, а потім перетворити їх на законодавчі рішення. Водночас голова СУР закликав до вільної та продуктивної дискусії у дружній атмосфері, покликаної надати делегації правдиве уявлення про реалії, з якими стикаються українці в Румунії.

У рамках заходу також виступили голова Бухарестської філії СУР та заступник голови СУР Михайло Трайста, голова Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький, генеральний секретар СУР Ірина-Люба Горват, голова Тіміської філії СУР Марія Сабо-Кондрей, головний редактор газети «Вільне слово» Василь Каптару, доцент, д-р Альона Біволару, викладач кафедри факультету іноземних мов та літератур Бухарестського університету, а також радник СУР Фабіан Попович. Вони представили та розвинули основні теми, що стосуються широкої діяльності Союзу українців Румунії.

Таким чином, було представлено багатомірну діяльність СУР у культурно-науковій сфері, підкресливши, що Союз щорічно організовує понад 500 заходів, покликаних зберегти та просувати українську іден-

Діалог на високому рівні: делегація Верховної Ради України зустрілася з керівництвом СУР у Бухаресті

15 квітня Союз українців Румунії організував у приміщенні Бухарестської філії СУР зустріч делегації Верховної Ради України (складена переважно з членів парламентської групи дружби «Україна-Румунія») з керівництвом Союзу українців Румунії, в якій взяли участь представники української громади столиці та українські біженці, які оселилися в Бухаресті.

Делегація Верховної Ради України на чолі з депутатом *Денисом Масловим*, головою Комітету з питань права, до складу якої входять депутати *Сергій Рудик*, *Максим Дирдін*, *Святослав Юраш*, *Ігор Кривошеєв* та *Богдан Торохтій*, перебуває цими днями в Румунії на запрошення депутата

Миколи-Мирослава Петрецького, який є головою Парламентської групи дружби з Україною у Парламенті Румунії. Цей візит є важливою віхою у зміцненні двосторонніх відносин і логічним продовженням діалогу на високому рівні, започаткованого після візиту Президента України Володимира Зеленського до Румунії.

Присутній на зустрічі голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький, у своєму виступі наголосив на особливій важливості цієї події для розвитку відносин між двома державами. Він оглянув насичений програмою день, проведений у комісіях Парламенту Румунії, а також зустрічі, заплановані в різних міністерствах, спрямовані на

(Закінчення на 3 стор.)

Микола-Мирослав Петрецький привітав Стратегічне партнерство між Румунією та Україною

Голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький у своїй політичній заяві, виголошеній 25 березня з трибуни Палати депутатів, ще раз привітав підписання Декларації про стратегічне партнерство між Румунією та Україною – історичного документа, що принесе румунській державі значні вигоди у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі.

Він підкреслив, що це партнерство зміцнює та розширює інструменти, які Румунія має у своєму розпорядженні у двосторонніх відносинах, і покликане забезпечити впровадження європейських політик і практик у сферах, що становлять особливий інтерес для країни. Першим безпосереднім ефектом, за його словами, є підвищення рівня безпеки, передбачуваності та стабільності на східному кордоні Румунії та загалом у розширеному регіоні Чорного моря.

Водночас, на думку Миколи-Мирослава Петрецького, головна стратегічна вигода для Румунії полягає у зміцненні її спроможності проектувати в регіоні свій статус найпотужнішої країни Південно-Східної Європи, що є ціллю, чітко визначеною в чинній Стратегії національної безпеки. Він також зазначив, що Стратегічне партнерство розширює спільну спроможність ство-

рювати та реалізовувати можливості у тристоронньому форматі Румунія – Україна – Республіка Молдова.

За його словами, завдяки цій зміцненій структурі Румунія отримає довгострокові інструменти для практичної підтримки зближення України та Республіки Молдови з Європейським Союзом. Вступ цих двох держав принесе країні безпосередні переваги, забезпечить стабільність і означатиме вихід Румунії зі статусу тимчасової прямої східної межі ЄС у регіоні.

Окрему увагу у своєму виступі Микола-Мирослав Петрецький приділив рамці діалогу, яку відкриває це Партнерство. Документ створює механізм двосторонніх консультацій з усіх питань спільного інтересу, включаючи чутливі теми або ті, щодо яких позиції ще потребують узгодження, підтверджуючи зобов'язання сторін щодо становища румунської меншини в Україні та української меншини в Румунії, – зазначив він.

Депутат наголосив, що саме ці дві етнічні громади стануть фундаментом Стратегічного партнерства і відіграватимуть активну роль у його добросовісній реалізації.

На завершення представник української меншини у Парламенті Румунії підтвердив, що Союз українців Румунії готовий докласти всіх зусиль для реалізації цього Стратегічного партнерства. Це проєкт, у реалізацію якого СУР зробив значний внесок і від успіху якого залежать не лише якісні зміни у відносинах між Румунією та Україною, а й майбутнє та стабільність усієї архітектури безпеки у Чорноморському регіоні.

З діяльності нашого депутата

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГРОМАДЯН

Депутат Микола-Мирослав Петрецький повідомив, що внаслідок ужитих ним заходів, зокрема звернень до Міністерства освіти, було врегульовано адміністративну ситуацію, яка негативно впливала на освітній процес у Марамороському повіті. Зокрема, посаду інспектора, відповідального за освітню траєкторію в Полянах, відновлено, і її знову обіймає спеціалізований шкільний інспектор з питань української меншини.

Він наголосив, що належне функціонування системи середньої освіти передбачає постійну, послідовну та ефективну комунікацію між навчальними закладами та координаційними структурами шкільних інспекторатів. У цьому процесі роль інспектора з питань освітньої траєкторії є ключовою. Для закладів, де навчання ведеться мовами національних меншин, ефективність цієї функції безпосередньо залежить від знання мовної та культурної специфіки громади, що є необхідною умовою забезпечення якісного освітнього процесу.

За його словами, багаторічна практика Марамороського повітового шкільного інспекторату підтверджує, що призначення відповідального інспектора саме з числа спеціалізованих фахівців сприяє ефективному інституційному діалогу, глибшому розумінню місцевих реалій і послідовному застосуванню законодавства.

Водночас у поточному навчальному році, зазначив депутат, у громаді Поляни – населеному пункті з найчисельнішою українською громадою в Румунії – виникла нетипова ситуація. Інспектором з питань освітньої траєкторії для місцевих навчальних закладів було призначено особу, яка не є фахівцем з питань української меншини. Це призвело до ускладнень в інституційній комунікації та негативно позначилося на оперативності вирішення поточних проблем шкіл.

У цьому контексті Микола-Мирослав Петрецький у січні звернувся з депутатським запитом до прем'єр-міністра Іліє Боложана, який тимчасово виконував обов'язки міністра освіти. У зверненні було порушено питання адміністративних підстав такого рішення та наголошено на необхідності його перегляду.

У результаті вжитих заходів інспектором з питань освітньої траєкторії для громади Полян знову призначено спеціалізованого шкільного інспектора з питань української меншини.

Депутат підкреслив, що це рішення підтверджує важливість послідовного та добросовісного інститу-

ційного діалогу. Як представник української меншини в Парламенті Румунії, він і надалі здійснюватиме моніторинг освітньої сфери, відстоюючи дотримання прав громади та належне застосування румунської моделі захисту національних меншин в інтересах українських учнів у країні.

ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ

Президент Нікушор Дан підписав, 11 березня Закон № 29/2026, опублікований в Офіційному віснику № 214 від 14 березня 2026 року, який доповнює Закон «Про телерадіомовлення» № 504/2002 шляхом введення нового розділу, присвяченого аудіовізуальній комунікації просвітницького характеру, що висвітлює небезпеку дезінформації та підкреслює важливість перевірки інформації з надійних і різноманітних джерел.

Нові положення, запроваджені в результаті законодавчої ініціативи, яку ініціював представник української меншини у Палаті депутатів Микола-Мирослав Петрецький, надають румунській державі належну основу для сприяння відповідальному інформуванню, обмеження впливу дезінформації та заохочення використання надійних і різноманітних джерел. Водночас вони сприяють зміцненню довіри до демократичних інститутів, забезпечуючи комплексний підхід до підвищення інформаційної обізнаності населення.

Цими положеннями було створено необхідну правову базу для того, щоб Національна рада з питань телерадіомовлення могла організовувати та проводити постійні національні інформаційні кампанії. У межах таких кампаній радіо- та телеканали транслюватимуть аудіовізуальні повідомлення просвітницького характеру, спрямовані на виявлення фейкових новин, розвиток критичного мислення та заохочення використання офіційних джерел і відповідальних ЗМІ.

Одним із ключових елементів цієї законодавчої ініціативи, на якому депутат в СУР особливо наполягав, є забезпечення рівного доступу до інформації для спільнот, що належать до національних меншин. Відповідно, у нормативному акті прямо передбачено, що в населених пунктах, де населення національної меншини перевищує 10 % від загальної кількості, постачальники аудіовізуальних медіапослуг зобов'язані транслювати ці повідомлення суспільного інтересу також мовою відповідної меншини.

Цей закон повністю відповідає європейським рекомендаціям і здобув широку підтримку в обох палатах парламенту.

КОШТИ В ДЕРЖБЮДЖЕТІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

Голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький, 20 березня взяв участь у фінальному голосуванні за Закон «Про Державний бюджет Румунії», який відіграє важливу роль для інвестицій та розвитку громад. У результаті його послідовної роботи, аргументованої позиції та відстоювання інтересів української спільноти в Румунії всі 21 запропоновану ним поправку було ухвалено як у профільних комітетах, так і на спільному пленарному засіданні Палати депутатів і Сенату.

Він наголосив, що одним із ключових пріоритетів для нього та Союзу українців Румунії є підтримка освіти рідною українською мовою як основи збереження національної ідентичності. У зв'язку з цим значну частину коштів спрямовано на модернізацію та оснащення освітньої інфраструктури в повітах із компактним проживанням української громади.

У Марамороському повіті фінансування передбачено для реконструкції та модернізації актового залу педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка в Сігету-Мармацієй, оснащення інтерактивними дошками гімназійної школи імені Георгія Кошбука, розширення професійної школи в Полянах, модернізації гімназійних шкіл у Вишавській Долині та Кречунові, а також підпорядкованих їм структур. Окремо виділено кошти на модернізацію та оснащення дитячих садків у Коштіу, Вишні Рівній і Рускові.

Інвестиції передбачені й в інших регіонах: у Сучавському повіті – для облаштування кабінету української мови в ліцеї імені Лацку Воде в Сереті та модернізації гімназії у Верхній Бродині; у Тульчанському повіті – для модернізації початкових шкіл у Леті та Мурігюлі; в Арадському повіті – для облаштування ігрових майданчиків і оснащення дитячих садків у Кієрі та Вінзі; у Караш-Северінському повіті – для оснащення гімназійної школи в Копачеле.

З метою зміцнення культурної ідентичності забезпечено фінансування для реконструкції Культурного центру в Мікулі Сату-Марського повіту та будинку культури в Погенешть Тіміського повіту.

Увагу приділено також інфраструктурі, громадській безпеці та розвитку спорту. У Марамуреші передбачено кошти на розширення та модернізацію вуличного освітлення в Реметах, оснащення добровольчих служб із надзвичайних ситуацій у Кривому та Полянах, а також на підготовку документації для створення багатофункціонального спортивного майданчика в Киндештах Ботошанського повіту.

ОГЛЯДАЧ

Діалог на високому рівні: делегація Верховної Ради України зустрілася з керівництвом СУР у Бухаресті

(Продовження із 1 стор.)

тичну спадщину. Особливу увагу було приділено видавничій діяльності: СУР щорічно видає десятки томів і підтримує 7 профільних періодичних видань, які є справжніми орієнтирами для української мови та культури. Також було підкреслено постійну підтримку навчання рідною українською мовою та активну роль Союзу у розвитку двосторонніх відносин Румунія-Україна, а також тристороннього формату Румунія-Україна-Республіка Молдова. Водночас було підкреслено внесок СУР у розвиток місцевих громад через своїх представників у місцевих державних адміністраціях та багатовимірну підтримку, надану українській молоді для професійної та академічної інтеграції.

З боку керівництва Союзу українців Румунії також були присутні заступник голови СУР Іван Рекало, голова Тулчанської філії СУР Лучіка Герман та тимчасовий голова Арадської філії СУР Дмитро Стуляник. Також на зустрічі була присутня шкільна інспекторка з питань української меншини в рамках ПШІ Марамуреш Ана Аліна Гріжак.

Під час зустрічі українська делегація безпосередньо спілкувалася з членами громади та українськими біженцями у столиці, вислу-

ховуючи їхні думки та побажання у відкритій атмосфері. Вечір завершився у культурній та зворушливій атмосфері виставою, яку представив театр українських біженців при Бухарестській філії СУР, ще раз підкресливши солідарність та стійкість української громади через мистецтво.

Голова СУР на засіданні Марамороської філії: позитивні підсумки та пріоритети на поточний рік

Голова СУР Микола-Мирослав Петрецький, 30 березня взяв участь у засіданні Комітету Марамороської філії Союзу українців у Румунії, яке відбулося в приміщенні філії у місті Сігету-Мармацей. Основною метою зустрічі був аналіз діяльності філії на рівні повіту в першому кварталі 2026 року та визначення стратегічних і організаційних пріоритетів на наступний період із наголосом на зміцненні проєктів, спрямованих на громаду.

Під час першої частини засідання обговорювалася фінансово-бухгалтерська ситуація Марамороської філії. Микола-Мирослав Петрецький підкреслив позитивну динаміку та ефективне, прозоре управління коштами, відзначивши, що модель передових фінансових практик, впроваджена на рівні всього СУР, сприяє можливості організовувати все більше заходів, адаптованих до потреб громади.

Центральним питанням стало обговорення результатів, досягнутих завдяки поправкам, запропонованих Миколою-Мирославом Петрецьким до Закону «Про державний бюджет Румунії на 2026 рік». Зокрема, 11 затверджених поправок забезпечили фінансування для всіх населених пунктів Марамороського повіту, де компактно проживає українська громада. Кошти спрямовані на підтримку та модернізацію закладів освіти рідною мовою, розвиток місцевої інфраструктури та оснащення добровільних служб із надзвичайних ситуацій.

На засіданні також обговорювалися шляхи ефективного просування діяльності філії, наголошуючи на необхідності проактивної комунікації та використанні інструментів для протидії дезінформації й маніпуляціям проти громади.

Особлива увага приділялася підтримці навчання українською мовою на рівні повіту.

Було відзначено результати створення восени минулого року груп з вивчення української мови, які сприяли зростанню інтересу до рідної мови та зміцненню культурної ідентичності. Учні демонстрували високі досягнення, зокрема, кваліфікувавшись до національного етапу Національної олімпіади з української мови та літератури. Підкреслювалася важливість дотримання законодавчої бази щодо освіти мовами національних меншин для забезпечення стабільного та якісного освітнього процесу.

Також було проаналізовано діяльність місцевих представників СУР. Микола-Мирослав Петрецький наголосив на необхідності активнішої участі у роботі органів місцевого самоврядування в населених пунктах із переважно українським населенням, що дозволить збільшити кількість і масштаб проєктів для сталого розвитку громад і підвищення якості життя.

Засідання продовжилося розглядом і затвердженням кошторисів витрат на травень, необхідних для покриття поточних господарських витрат та організації статутних заходів. У культурній сфері були схвалені кошториси на традиційні травневі заходи, зокрема «Українські традиції та звичаї у долині річки Рускова», «Українські пісні та традиції села Бистрий» та «Вшанування ветеранів війни і збереження українських традицій». Узгоджувалися також останні деталі повітового етапу Конкурсу декламації української поезії та заходу «Українські письменники з Лугу-над-Тисою».

На завершення Микола-Мирослав Петрецький привітав членів Комітету Марамороської філії СУР із позитивними змінами та збереженою динамікою зростання на повітовому рівні. Він подякував їм за наполегливу працю, рівень залученості та відданість у популяризації української ідентичності, культури та мови, запевнивши у своїй повній підтримці подальшого розвитку філії.

Джерело: www.uur.ro

СУР зміцнює освіту українською мовою завдяки новому партнерству у Мараморощині

Незмінне прагнення СУР забезпечувати високу якість освіти рідною українською мовою нещодавно отримало вагоме підтвердження в Марамороському повіті. 1 квітня голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький підписав протокол про співпрацю разом із директоркою Марамороського педагогічного центру, докторкою наук Анкою-Мінодорою Костін-Гендя. Цей важливий документ закріплює та формалізує партнерські відносини між СУР та однією з провідних освітніх установ Марамуреша.

Протокол створює стабільну та передбачувану інституційну основу для системного підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у школах з викладанням українською мовою в повіті. Якісна та безперервна професійна підготовка вчителів безпосередньо впливає на рівень освіти молодого покоління, відкриваючи учням доступ до сучасних освітніх стандартів, які відповідають актуальним вимогам і водночас ґрунтуються на збереженні національної ідентичності.

Під час зустрічі з директоркою Марамороського педагогічного центру було окреслено ключові стратегічні напрями для забезпечення безперервності вивчення української мови як рідної. У центрі цього процесу перебувають учителі та учні, тому ми детально проаналізували реальну ситуацію на місцях і визначили конкретні освітні потреби на рівні повіту. У межах реалізації цього протоколу передбачено впровадження програм і курсів підвищення кваліфікації, які максимально відповідають виявленим потребам і спрямовані на досягнення практичних результатів.

Як неодноразово підкреслювалося, Союз українців Румунії та Микола-Мирослав Петрецький особисто залишаються послідовними у підтримці й розвитку освіти рідною українською мовою. Це не лише важливий інструмент збереження мовної, культурної та ідентичної спадщини української громади, а й інвестиція в якісну освіту молоді. «Нашою метою є формування добре підготовлених поколінь, здатних гармонійно розвиватися та активно сприяти поступу як власної громади, так і румунського суспільства загалом», – зазначив Микола-Мирослав Петрецький.

Окремо голова СУР висловив вдячність Анці-Мінодорі Костін-Генді за відкритість і професіоналізм, проявлені впродовж нашої співпраці. «Послідовність, відповідальність і високі професійні стандарти, які вона демонструє на всіх займаних посадах, підтверджують її авторитет як фахівця у сфері освіти та створюють надійну основу для успішного розвитку цього партнерства», – сказав він.

Під час підписання протоколу Миколу-Мирослава Петрецького супроводжували шкільна інспекторка з питань української меншини в рамках Марамороського повітового шкільного інспекторату Ана Аліна Грижак, а також радники Союзу українців Румунії Фабіан Поповіч і Даріус Колопельник.

СУР та Національний лісотехнічний університет України зміцнюють співпрацю

19 березня голова Союзу українців у Румунії Микола-Мирослав Петрецький прийняв ректора Національного лісотехнічного університету України Володимира Загорського, якого супроводжували завідувач кафедри економічної екології та бізнесу Іван Дубович і директор навчально-виробничого лісового комбінату в Страдчіві Олег Данчук. Ця зустріч стала важливою нагодою для зміцнення вже існуючої співпраці, адже гості є надійними партнерами та близькими друзями Союзу українців у Румунії.

Під час зустрічі Микола-Мирослав Петрецький підкреслив значення продовження багатовимірної підтримки України з огляду на геополітичну ситуацію та стан безпеки в регіоні, а також підтвердив тверду підтримку зусиль, спрямованих на досягнення справедливого і сталого миру та зміцнення європейського й євроатлантичного курсу України.

Сторони обговорили сучасні виклики у лісовій галузі та перспективи її розвитку, зокрема можливості розширення румунсько-української співпраці на рівні професійних організацій і експертних спільнот обох держав.

Окрему увагу було приділено передовому досвіду Румунії у сфері захисту прав національних меншин. Голова СУР наголосив на сприятливих законодавчих умовах, які дозволяють зберігати й розвивати національну ідентичність, та підкреслив, що Союз українців у Румунії активно популяризує цю модель на рівні міжнародних організацій, до яких входить.

Також він представив послідовні зусилля СУР щодо розвитку освіти рідною мовою, відзначивши зростання кількості учнів, які вивчають українську мову, зокрема завдяки створенню нових навчальних груп у Марамороському повіті. У цьому контексті він згадав про внесені ним поправки до закону «Про Державний бюджет Румунії на 2026 рік», які передбачають фінансування та підтримку освіти українською мовою.

В академічній сфері учасники зустрічі розглянули можливості вивчення української мови у великих університетських центрах Румунії, таких як Бухарест, Клуж-Напока та Сучава, підкресливши зростаючі кар'єрні перспективи для молодих фахівців у контексті підвищеного попиту на ринку праці.

На завершення було обговорено тісне партнерство між СУР та Національним лісотехнічним університетом України, а також відзначено активну роль Союзу українців у Румунії у розвитку двосторонніх румунсько-українських відносин, особливо у сферах освіти та науки.

Микола-Мирослав Петрецький висловив щирі подяки партнерам за візит і конструктивний діалог та запевнив у повній відкритості як з його боку, так і з боку Союзу українців у Румунії до подальшого розвитку цієї співпраці на благо обох держав і їхніх громад.

Сучавська філія взяла участь у засіданні префектури з представниками меншин

18 березня Сучавська філія СУР взяла участь у робочій зустрічі з представниками організацій національних меншин округу, організованій Управлінням префекта. Головною метою зустрічі було зміцнення інституційного діалогу та співпраці між державними органами та етнічними громадами. Сучавську філію представляла Делія Мартіняк, радник філії.

Порядок денний зустрічі включав аналіз виконання повноважень префекта щодо проблем національних меншин у Сучавському повіті у 2025 році, а також визначення основних проблем, з якими стикаються національні меншини, організовані на рівні повіту.

На засіданні Делія Мартіняк підкреслила плідну співпрацю між організацією та установою префекта. Водночас вона представила основні заходи та події, включені до річного календаря Союзу, що охоплюють різні сфери: релігійну, культурну, освітню, а також співпрацю з адміністративними та освітніми установами України.

Крім того, під час зустрічі було проаналізовано діяльність у минулому році, а представники меншин звернули увагу на труднощі, з якими вони стикаються, наголосивши на необхідності постійного діалогу для пошуку ефективних рішень.

З огляду на досвід та передові практики, вже впроваджені Префектурою, було запропоновано організувати щоквартальні зустрічі з представниками національних меншин як постійний формат діалогу та консультацій. Ці зустрічі матимуть на меті постійне виявлення та обговорення проблем громад, аналіз можливостей розвитку спільних проектів та зміцнення партнерських відносин між місцевими органами влади, деконцентрованими установами та організаціями національних меншин.

Джерело: www.uur.ro

212 років від дня народження Тараса Шевченка

Тараса Шевченка вшанували в Яссах

Щороку, у березні, українці повсюди вшановують пам'ять великого Кобзаря, українського поета, художника, громадського діяча, ЛЮДИНИ, яка присвятила своє життя збереженню та поширенню самобутньої народної мудрості у тісному зв'язку з давньою культурою козацтва, а також з українськими традиціями та звичаями, відомою як та, що заклала основи сучасної української мови. У світі не так багато письменників, які досягли всесвітнього визнання та слави і водночас стали символом народу, з якого вони вийшли, як Тарас Шевченко, який не лише знайшов своє безсмертя серед класиків світової літератури, він залишився через століття і після смерті символом України та всієї української нації. «Він був сином мужика і став володарем у царстві Духа», саме так про великого Кобзаря пише інший титан української культури Іван Франко.

Ідеї та творчість Тараса Шевченка були визначальною силою у пробудженні національної свідомості українського народу його часу, ідеями, які не втратили своєї актуальності донині. Згадаймо лише його слова: «Обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю!»- з цим «криком душі» Тарас Шевченко кличе і нас. Як важливо розуміти сьогодні, що лише єдність, шевченківська думка і, безсумнівно, любов до нації допоможуть українському народу зберегти націю та примножити культурну та духовну спадщину, залишену великим поетом.

Яська філія СУР цього року, як і за всі 18 років свого існування, з великою повагою та відданістю вшановувала великого Шевченка, а підготовлена програма відповідала події, яку підтримали як члени нашої філії, так і почесні гості Ботошанської філії СУР, письменники Яської спілки, члени художньої групи з Дому армії м. Яси, представники українських біженців. У заході взяли участь представники місцевих органів влади (мерія Яс, Яської повітової ради), Університету «Александру Іоан Куза» та «Національного коледжу мистецтв» Октав Бенчіле», діячі куль-

тури та мистецтва Палацу культури та Дому культури «Міхай Урсакі» із Яс, деяких установ та організацій, з якими співпрацює наша філія, велика кількість біженців, членів та прихильників нашої філії. Захід розпочався з виконання національних гімнів Румунії та України, а також зі слова голови філії Данієла Сердинчука який коротко представив особистість великого поета Тараса Шевченка та вручив, на знак вдячності за діяльність, що здійснювалася протягом багатьох років, від імені Союзу українців Румунії, пам'ятну плакетку, виготовлену з нагоди святкування 35-ї річниці створення Союзу українців Румунії, заступнику голови Віктору Григорчуку та пані професорці Родіці Фаліштяну. У продовженні цих святкувань учениця Феркало Олена Джорджіана провела нас через визначальні етапи життя Кобзаря, пропонуючи доку-

ментальну презентацію про долю та творчість великого українського поета. Захід продовжився вінцем українських народних танців, представлених танцювальним гуртом нашої філії «Веселка», координуваним професоркою Родікою Фаліштяну, який підкорив публіку динамізмом, додавши додаткової життєвої енергії всьому заходу. Наші колеги з філії Ботошани, координуваними шкільним інспектором Клаудією Грінчук, запропонували мистецьку програму, гармонійно переплітаючи поезію з українськими народними піснями та танцями. Програму доповнив колаж з віршів, есе та історичних аналізів, присвячених ювілейній події, представлений членами групи поетів та істориків з Ясс, які вивели на перший план глибину творчості великого поета, а також згадали про сучасну ситуацію в Україні.

Особливим моментом була програма групи українських біженців, що оселилися в Ясах. Їхня програма з віршів та пісень передала сильне послання стійкості та туги за корінням, що було тепло сприйнято присутніми. Гості на учасники заходу мали можливість помилуватися кількома рол-ап-матеріалами та плакатами, присвяченими Тарасу Шевченкові, а також виставкою книг, газет та журналів, виданих Союзом Українців Румунії.

І цього разу, між учасниками відбувся корисний обмін інформацією та пропозиціями щодо майбутніх дій. Зустріч із Шевченком та членами нашої філії, а також з дітьми, учасниками у програмі стала великою радістю для українських біженців, присутніх на заході. Цей захід був не лише вшануванням пам'яті Кобзаря, а й можливістю ознайомити громадськість з діяльністю Союзу українців Румунії та з духом свободи та гідності, який пропагував Тарас Шевченко. І доки український народ має таке потужне джерело мужності та патріотизму, як слово Шевченка, Україна живе і житиме.

Варто зазначити, що лейтмотивом заходу, організованого Яською філією СУР, було те, що спадщина, залишена великим Кобзарем, актуальна й сьогодні. У віршах поета ми бачимо заклик захищати незалежність та боротися за майбутнє України.

Сьогодні, коли Україна повертає собі незалежність ціною життя своїх найкращих синів і дочок, слова Тараса Шевченка звучать як ніколи актуально та пророчно.

Слава Україні, героям слава!

Віктор ГРИГОРЧУК

Перший заступник голови Яської філії СУР

Фото автора

СУР допомагає сім'ям, які опинилися у скрутному становищі

Союз українців Румунії спільно з компанією «Меблі Лагуна» провів на національному рівні масштабну гуманітарну кампанію, в рамках якої надав допомогу особам української національності, що опинилися у скрутному становищі, подарувавши кухонне обладнання кільком соціально незахищеним сім'ям.

Ця ініціатива є продовженням постійних зусиль СУР щодо підтримки українських громад у Румунії через соціальні та благодійні акції, покликані покращити умови життя та надати конкретну допомогу тим, хто її потребує. Такими жестами Союз підтверджує свою активну роль у житті громади, пропагуючи солідарність, відповідальність та взаємодопомогу.

Кампанія була реалізована за участю територіальних філій СУР, які визначили соціальні випадки та забезпечили розподіл допомоги:

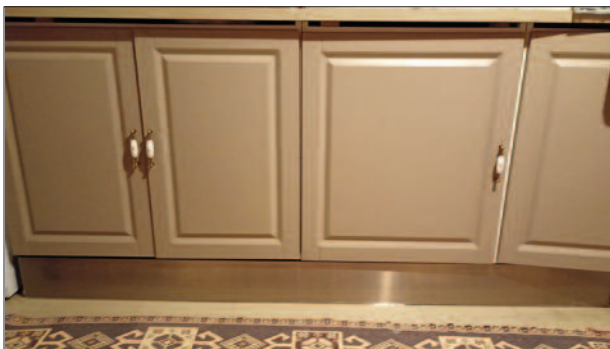
МАРАМОРОСЬКА ФІЛІЯ

Марамороська філія разом із членами комітету філії провела масштабну акцію з виявлення сімей, які перебувають у скрутному становищі, у населених пунктах з українським населенням, а також забезпечила транспортування меблів до одержувачів допомоги.

Допомогу отримали:

- Марія Бойчук (Верхня Рівня) – сім'я з 3 осіб, без стабільних доходів, яка після смерті батька наразі існує лише за рахунок соціальної допомоги;
- Олівія Саука (Рускова) – житло сім'ї було повністю знищено внаслідок пожежі, що сталася в новорічну ніч;
- Сім'я Бумбар (Рускова) – мати, яка залишилася сама з 4 дітьми після смерті чоловіка у скрутному матеріальному становищі.

Також допомогу мають отримати:

- Сім'я Михайла Геня (Верхня Рівня) з 3 дітьми, яка перебуває на обліку в соціальних службах;
- Микола Мікі (Верхня Рівня), батько з однією дитиною.

САТУ-МАРСЬКА ФІЛІЯ

За результатами соціального опитування, проведеного на місцевому рівні, Сату-Марська філія надала комплект кухонних меблів Марії Бежері з села Мікула – вдові, яка живе на соціальну пенсію в скрутних матеріальних умовах.

СУЧАВСЬКА ФІЛІЯ

Комплект меблів було подаровано родині Флоріна та Йонели Пашканюк із села Чумирна, громада Ватра-Молдовіцей. Внаслідок руйнівної пожежі, що сталася в січні, родина з трьома неповнолітніми дітьми залишилася без житла. Пожертва СУР доповнює зусилля громади з відбудови будинку родини.

ТІМІСЬКА ФІЛІЯ

Іоана Грігор, вдова, мати трьох дітей, з населеного пункту Петроаса-Маре, отримала новий кухонний гарнітур, доставлений та встановлений за підтримки представників Тіміської філії, що сприяло покращенню умов її проживання.

ТУЛЧАНСЬКА ФІЛІЯ

Сім'я Мірчі та Міхаєли Савенку з села Каорман отримала повний комплект кухонних меблів. Будучи активними членами місцевої громади, вони отримали підтримку від СУР для поліпшення своїх житлових умов.

Союз українців у Румунії дякує компанії «Меблі Лагуна» за розгорнуте партнерство у цій кампанії, а також всім філіям, членам та партнерам, які взяли участь у цій акції, і заохочує продовжувати ініціативи, що дарують надію та реальну підтримку громаді.

Джерело: www.uur.ro

212 років від дня народження Тараса Шевченка

Біля погруддя Шевченка у Бухаресті

Голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький на запрошення голови Бухарестської філії СУР Михайла Трайсти 11 березня взяв участь в культурній події, присвяченій 212-й річниці від дня народження Тараса Шевченка. Захід за участю членів української громади столиці відбувся біля погруддя поета в парку імені короля Міхая I.

У своїй промові він підкреслив особливе значення творчості Тараса Шевченка для українського народу, зазначивши, що немає українця, який би не знав творів Великого Кобзаря, так само як немає румуна, який би не знав творчості Міхая Емінеску. Було наголошено, що Тарас Шевченко є одним із засновників сучасної української літературної мови, а його спадщина і сьогодні залишається фундаментальним орієнтиром для ідентичності, культури та духовності українського народу.

Окрему увагу він звернув на те, що українці в Румунії активно зберігають і популяризують цю культурну спадщину. Союз українців Румунії щороку організовує численні заходи в усіх регіонах проживання української громади, присвячені великому поетові. У цьому контексті було зазначено, що Румунія є державою Європейського Союзу з найбільшою кількістю бюстів Тараса Шевченка.

Також він підкреслив, що березень є символічним місяцем для діяльності Союзу українців Румунії, адже саме в цей період у громадах, де проживають етнічні українці, відбуваються численні культурні заходи, симпозиуми та літературні події, присвячені творчості Великого Кобзаря.

Було наголошено і на важливій ролі молодого покоління у збереженні та передачі українських цінностей. Зазначалося, що Тарас Шевченко виявляв велику довіру до молоді, вірячи в її здатність сприяти побудові кращого майбутнього.

У контексті сучасної складної геополітичної ситуації, пов'язаної з повномасштабним вторгненням Російської Федерації в Україну, голова СУР підкреслив актуальність творчості Тараса Шевченка, адже проголошені ним цінності й нині об'єднують українців у всьому світі, зокрема й у Румунії.

У Сігеті

9 березня біля бюста великого українського поета Тараса Шевченка в місті Сігету-Мармаціей Марамороська філія Союзу українців Румунії організувала культурно-меморіальну акцію під назвою «Вшанування великого українського поета Тараса Шевченка».

Захід розпочався з виконання державних гімнів Румунії та України, після чого відбулися поминальні служби, відслужені греко-католицькими та православними священниками. Від Української греко-като-

ГОЛОВА СУР НА СВЯТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В СІГЕТУ-МАРМАЦІЕЙ

Голова Союзу українців Румунії, Микола-Мирослав Петрецький 9 березня, взяв участь у заході на честь великого українського поета Тараса Шевченка, який відбувся біля погруддя Кобзаря в центрі міста Сігету-Мармаціей.

У своїй промові Микола-Мирослав Петрецький наголосив на важливості творчості та духовної спадщини Шевченка для українського народу, підкресливши, що поет залишається однією з найвизначніших постатей української культури та національної ідентичності. Він відзначив, що літературна творчість та послання Шевченка, глибоко вкорінені у цінностях свободи, гідності та віри, надихнули цілі покоління українців і й досі слугують символом єдності та національних прагнень.

Голова СУР також зазначив, що творчість Шевченка залишається актуальною і сьогодні, коли український народ бореться за незалежність, мову, культуру та ідентичність. У цьому контексті поет є фундаментальним орієнтиром, що об'єднує українців у всьому світі, включно з українською спільнотою в Румунії.

Він наголосив, що березень є особливо важливим місяцем для Союзу українців Румунії, який щороку проводить у цей період численні культурні заходи на честь великого кобзаря, організовані в усіх українських громадах країни.

Микола-Мирослав Петрецький висловив подяку Румунській державі та всім установам і особам, які надають підтримку українському народові, підкресливши дружні та солідарні відносини між Румунією та Україною. Він зазначив, що в Румунії розташована найбільша в ЄС кількість пам'ятників Тарасу Шевченку, що свідчить про повагу до великого поета та дружбу між двома народами.

Голова СУР окремо підкреслив роль молодого покоління у збереженні та передачі національних цінностей, зазначивши, що Шевченко довіряв молоді та її здатності будувати краще майбутнє. Він відзначив присутність великої кількості молоді на заході та наголосив на важливості їхньої активної участі у збереженні й просуванні української мови, культури та традицій.

лицької єпархії службу відправили вікарій Василь Колопельник та о. Лучіан Марущак, а від Української православної єпархії – вікарій Маріус Лаурук, о. Іоан Юрча, о. Адріан Вішован та о. Ярослав Клемкович.

Артистична програма включала пісні, присвячені великому українському поету Тарасу Шевченку, у

виконанні солісток Сіміни Колопельник та Міхаєли Мікулайчук, а також учнів школи з Вишівської Долини під керівництвом директора закладу Марії Папаріги. Також у програмі був момент декламації у виконанні Михайла Мачоки.

Захід завершився покладанням квітів до бюста поета Тараса Шевченка.

Свято Шевченка в Негостині

15 березня Сучавська філія Союзу українців Румунії разом із організацією СУР с. Негостини та місцевою школою організували захід, присвячений 212-й річниці від дня народження Тараса Шевченка. Захід відбувся в селі Негостині, Сучавський повіт, і складався з чотирьох частин.

Свято розпочався поминальною службою, яку перед бюстом поета відправив священник Даніель Петрашук.

Далі відбулася церемонія покладання квітів від ініціаторів, гостей та представників місцевої та обласної влади: префектури Сучавського повіту, Сучавського повітового шкільного інспекторату, Союзу українців Румунії, Чернівецького педагогічного професійного коледжу імені Осипа Маковея, мерії Балківців, мерії Серету та Сучавської філії СУР.

Програма продовжилася круглим столом під назвою «**Тарас Шевченко – великий Кобзар українського народу**». Захід розпочався з виконання державних гімнів Румунії та України, після чого священники Даніель Петрашук та Іонуц Кирстян з парафії Гропен прочитали молитву благословення.

Круглий стіл провели фахівці у галузі освіти: вчительки Діана Фрасенюк, Анка Штюбіану, Мірабела Карп'як, Делія Мартіняк, та проф. Валентина Фарус – Чернівецький Педагогічний професійний коледж «Осип Маковий».

На заході взяли участь численні представники української громади Сучавського повіту: від Комітету Сучавської філії СУР – Нікуліна Клапон, перший заступник голови, Микола Чокан, заступник голови, Бриндуша Песларі, заступниця голови, Крістіна Кідеша, секретар. Також у заході взяли участь Константін Попескул, голова місцевої організації СУР у Сереті, Георгіна Ніколаїшин, голова місцевої організації СУР у Гропенах, Зірка Янош, місцевий радник у мерії Серета, та Петро Шойман, місцевий радник у мерії Балківців.

Остання частина заходу викликала у учасників хвилювання та зворушення завдяки художній програмі, натхненній творчістю Тараса Шевченка. Поезія

(Продовження на 11 стор.)

«ЛЮБОВ ДО ПРАЦІ, ВІРА У ГОСПОДНІЙ ПОРЯДОК ТА ПОВАГА ДО БЛИЖНЬОГО – ЦЕ ОСНОВНІ ОРІЄНТИРИ ЖИТТЯ-БУТТЯ ЛЮДИНИ.»

А цар (Господь Ісус Христос) відповідаючи їм, скаже: Істинно кажу вам: усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших – ви мені зробили.

(Матей: 25-40)

Отримати інтерв'ю, головню з новообраним мером громади, це не тільки основний обов'язок-привілей журналіста-публіциста, а насамперед деонтологічна повинність служити-допомагати читачу стати і бути активним громадянином у своїй місцевості проживання. Зазвичай, таке інтерв'ю здійснюється зараз після закінчення місцевих виборів. Я запросив,

мер погодився але поставив таку слушну умову: Давайте, відкладімо інтерв'ю на резонний період так, щоб я зміг би представити членам нашої громади і перші кроки конкретного здійснення проєктів обіцяних у передвиборчій кампанії.

Відверто кажучи, я оцінив це ставлення і таким чином минуло півтора року.

Євсебій Фрасинюк: Добрий день, пане мер! Щиро дякую вам за те, що надаєте мені можливість бути посередником між читачами нашого часопису, між тими, що голосували за вас і не за вас, та новою командою Мерії Балківців. Ви відома особа у селах, що складають нашу територіально-адміністративну одиницю, ви по-батькові уродженець та мешканець Негостини, працюєте приблизно тридцяти років у нашій громаді, але почесність мера завжди викликає курйозність додаткових даних із життєпису цього. Отже, хто ви, пане мер?

Юліан Кідеша: Добрий день вам та всім читачам Українського Вісника! Дякую за нагоду опосередкованою вами, пане професор Євсебій Фрасинюк, та українським часописом, задля детальнішого обопільного пізнання, факт що приведе неодмінно до покращення роботи моєї команди у мерії Балківців та кращого визначення пріоритетів нашої громади.

Я народився у сім'ї викладачів, батько Петро Кідеша працював професором фізкультури, а мати, Марія Кідеша – професором румунської мови. У мене є старший брат, Габрієл Кідеша, одружений, працює та проживає у повіті Сату Маре.

Дитинство провів у селі Калафіндешти, де працювали мої батька, там і закін-

чив восьмирічну гімназійну школу. Поступив до Серетського ліцею ім. Лацку Воде, а після закінчення продовжив вищу освіту в Сучавському університеті ім. Стефана Великого, на факультеті наук виховання. Післядипломним магістерським курсом отримав звання магістра з питань менеджменту виховних установ. Працював двадцять років учителем у початковій школі с. Негостина, п'ять років директором координаційної школи Балківців, а потім виконував протягом восьми років обов'язки заступника мера нашої громади.

Внаслідок одруження із негостинською вчителькою Христиною Кідеша Всевишній поблагословив нас двома дівчатами – Йоана та Анастасія. Перша закінчила філологічний факультет по спеціальності румунська та англійська мови, по якій отримала і звання магістра, а цього року закінчить факультет виховних

наук та, напевно, буде наслідувати викладацьку кар'єру. Друга дочка зараз студентка Медичного факультету у Ясах.

Є Ф: Скажіть, будь-ласка, у яких етико-моральних цінностях виховували вас, двох хлопців, ваші родичі, а в яких виховуєте ви з Христиною ваших дівчат, беручи до уваги і різницю між тодішнім суспільно-політичним ладом та сьогоднішнім?

Ю К: Тому що мої родичі були викладачами, то в них передували загальнолюдські принципи виховання дітей, як нас, так і їхніх учнів, поза різними догматами того часу. У них були засади традиційного, правильного, добросовісного

напряму: любов до праці, віра у Божий порядок та повага до ближнього. В цьому дусі виховуємо і ми наших дітей, і наших учнів, бо переконані і з нашого життєвого досвіду в тому, що це правильний життєвий орієнтир людини. У любові до праці людина відкриває і свій талент, оте Боже обдарування, а наслідуючи його сягає високо-глибокої досконалості.

Є Ф: За вашими словами, протягом двадцяти п'яти років ви працювали викладачем, пройшли успішно всі дидактичні ступені, виконували і почесність директора-координатора. Що спонукало вас змінити курс на політично-адміністративну роботу?

Ю К: Спостерігаючи те, що в нових

політично- суспільних умовах демократич-

ного ладу, головню сільські місцевості набирають значного

цивілізованого аспекту, рівень життя підвищується вочевидь, беручи до уваги що живу і працюю у сільській громаді, можливо і мої діти, напевно і вагома частина наших учнів, будуть проживати і працювати у селах громади, у якій існують всі конкретні перспективи для вищого ступеня стандартів праці і життя, то все це спонукало мене залучитись до політично-адміністративної команди мерії Балківців. І так пройшли два мандати заступника мера, а починаючи з місяця жовтня 2024 року отримав почесність мера.

Є Ф: На мою думку, відповідальність мера можна порівняти з відповідальністю директора-координатора школи, чин якого ви виконували, оскільки на території громади розгортають свою діяльність різні установи: школи, культурні дома, мистецькі колективи, організації Союзу українців Румунії, церковні парафії, медичний та ветеринарний диспансери, різні культу неопротестантизму, осередок поліції, торговельні магазини, фізичні особи-підприємці чи сімейні підприємства, тощо, і всіх потрібно мати на увазі та спрямовувати як на благо кожного зокрема, так і на громадське взагалі.

Ю К: Так, порівняння підходить, а певного досвіду набрав, головню протягом двох мандатів заступника мера. Але в цій праці появляються постійно нові виклики, а їх завжди хочеться побороти. Я обрав, на мою думку, правильний початок на посаді мера, а саме, постарався, всупереч різним політичним поглядам, не залишити, а завершити всі проєкти, розпочаті бувшим мером, паном Василем Шойманом, тому що пріоритетом вважаю загальне добро, а зокрема, я був залучений до складання отих проєктів і відчував обов'язковість завершити їх. Інші кроки у моїх початках праці мера це були співпраця з всіма керівними особами вищезазначених вами установ, вчасне вирішення появлених негараздів, постійний зв'язок з відповідними повітовими установами, використання досвіду фахівців. Не зволюкаю ніколи попросити точки зору бувшого мера, котрий радо виходить на поміч, отже він є і член Місцевої ради Балківців.

Є Ф: Назвіть, будь ласка, кілька хоча б із закінчених проєктів та розпочатих вами.

Ю К: Із закінчених можу назвати підвищення дієвості функціонування школи Балківців, збільшення дієвості культурного дому Балківців, зниження витрат на одну третину у громадському освітленні зміненням на смарт-лампи, відремонтування та асфальтування дороги села Гропени.

Із запропонованих та розпочатих нових проєктів, це спорудження нового моста через потік Негостина, біля місцевої церкви Св. Димитрія, нині дієвий,

Записав Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

(Закінчення на 10 стор.)

«А ВЖЕ НЕДАЛЕЧКО ЧЕРВОНЕ ЯЄЧКО»

Кульмінація весняного періоду та головне торжество для християнського люду – велике свято Великодня, Пасхи або Світлого Воскресіння Христового! Всюди радісно вітаються: «Христос Воскрес – Воістину воскрес!». А церковний хор співає:

«Христос Воскрес! Смертю смерть поправ.

І суцим во гробі живот дарував...»

Цей справді Великий день багатий на родинні та громадські обряди, звичаї та дійства. Але передусє святу тиждень активної підготовки, яка розпочинається від Вербної неділі (за тиждень до Великодня) і триває аж до церковної всеношної служби. Про те, як готуються до Великодня на Бесарабії, на Півдні Одещини (досліджуваний нами регіон України), наша респондентка розповідає таке:

«Уся сім'я протягом тижня має встигнути зробити:

- у понеділок ріжуть кабанців, птицю;
- у вівторок прибираються в хаті, перуть занавіски, рядна; пораються у дворі, біля худоби;
- у середу прогрівають глиняну піч, щоб наступного дня випікати святу паску, а також печуть пироги з різною начинкою (з картоплею, капустою, квасолею, яблуком тощо), пампушки на олії з часником, хліб та ін.;

- у Чистий четвер ще з ночі місяць та печуть паску; вдень «чистять» (обрізають) та білують дерева, багу (виноградник), заготовляють хмиз – виноградну лозу, яку в нашому бесарабському регіоні використовують замість дров для випікання пасок; чистять в хлівах, а ввечері миються й самі в бані;

- щодня виробляють ковбаси, м'ясні страви, печуть солодку сирну бабку, фарбують крашанки.

За таким наративом можна собі уявити, як в усіх куточках України кожна родина відповідально готується до Великодня, розподіляючи поміж членами родини різні завдання!

Існують обряди, притаманні усім областям нашої країни, які варто відзначити. Так, напередодні Великодня, є Чистий або Страсний четвер. Цього дня ще з ночі жінки розпочинають пекти паски. Звичайно, що рецепти та форма великоднього хліба, його оздоблення та начинка можуть відрізнятися, але традиційно – це висока паска з білого пшеничного борошна. Від жительки Придунав'я ми довідуємося про тонкощі зачинання, вимішування та випікання великодньої паски, яку їх родина виготовляє вже не одне покоління (увага: пряма мова інформаторки не змінена і збережена місцева говірка):

«Протів четверга, десь у 4 ранку «замісуюється на опарі (гаряче молоко з дріжджами) у дерев'яних ваганах (таз) чи кориті мука із яєчками. Міситься кісто 2 часа, не менше, щоб аж «бульки» були.

У глиняній печі круглої форми запалюємо кулик (снопик з хмизу), який добре займається. Хмиз горить спочатку по одну сторону печі. Потім топимо другий кулик по другій бік. І так палимо в різних кутках 5-6 куликів. Зразу цегла у печі закуряна, а як нагрілась – «вижаряна», робиться красною. Тоді вигортається увесь жар. На черинь (зовнішня частина печі) кидається мука і дивись: як загорається – рано паску класти, а як рум'яніє – то вже можна.

Паски раніше робили дуже високими у залізних формочках. А тепер низенькі роблять. Ше печуть рулети із розою чайною. Паску перемазують білком з яєчка і усе разом кладуть у піч. Там вона від 40 минут – до часу».

Традиційно щороку під час цього надзвичайно давнього ритуалу єднається уся родина: замішує тісто, місить, топить піч, закладає у форми, випікає та оздоблює паски. А при цьому панує тиша, спокій та великодній настрій та Божє благодать. До церковної служби треба втриматися і не їсти паску, бо це вважається за гріх.

Ще одним давнім обрядом є писання писанки (фарбовані або орнаментовані яйця). Цей сакральний процес вимагає неабиякого хисту, а тому є справжнім взірцем традиційної художньої творчості. Для кожного регіону України характерні локальні орнаментальні мотиви та своя кольорова гама. Взагалі яйце – це символ життя, проміжна ланка між реальним світом і світом духів, що звуться «рахманами». За повір'ями, на третій день Паски шкаралупу з великодніх яєць треба кинути у воду, яка понесе її аж за море, примовляючи: «Пливить, пливить у тумани, де живуть брати-рахмани...». Лише коли ця шкарлупа до них допливе, дізнаються рахмани про те, що на землі наступив Великдень і справляють свій так званий «брахманський Великдень».

Окрім писанок фарбують і крашанки здебільшого у червоний, жовтий, синій, зелений і золотистий кольори. Сьогодні використовують штучні барвники, а раніше видобували з пролісків, лушпиння цибулі, яблуневої кори, моркви, ягід чорної бузини, «віннячка» тощо.

Також усюди в Україні до Великодня, як і до Різдва, «колять» поросят чи кабанців (бажано у Чистий четвер, щоб «сало було чисте»). Виявляється, це прадавній ритуал, до якого вдавалися давні народи, такі як данці, готи, шведи, норвежці та ін. Вони приносили у жертву кабана на Різдво, на свято Сонця. А праслов'яни, очевидно, проводили цей ритуал навесні, яка і була початком року. Також в традиціях багатьох сучасних народів, як в Біблії, замість поросяти жертвою великодньою твариною є ягня чи козеня. До речі одна з давніх назв Паска або Пасха походить від давньоєврейського «песах» – жертвне ягня.

Тож від Вербної неділі вже пройшов тиждень: хати засяли чистотою, садочки «засміялися», стайні приведені до ладу, у коморах купа смакоти, а люди святково вбрані йдуть ще з ночі проти неділі на службу Божу у церкву. Із собою кожна родина бере пасхальний кошик, який наповнений пасочками, ковбасками, крашанками, печеним сиром, сіллю тощо. Приходжани стають довкола церкви, розкладають свої корзини, запалюють свічки. Сила-силенна людей, справжній живий квітник! Великодній світанок! Дзвонять дзвони і всеношна служба закінчується! Урочиста

мить і святий отець обходить церкву тричі, освячуючи їжу та вітаючи прихожан:

• **Христос воскрес!**

• **Воістину воскрес! – відповідають йому.**

Опісля служби дорогою додому люди намагаються донести свічку запаленою, але якщо раптом вона згасне, годиться «оживити» вогонь в сусіда. Нею вдома роблять хрестики на порогах, щоб світлі душі оберігали оселю.

Повернувшись додому із корзиною повної смакоти, уся родина збирається «розговіться». Та спочатку, як належить, одне з одним «христосяться» – тричі цілуються та вітаються: «Христос воскрес – Воістину воскрес!». Також необхідно вмитися кожному члену родини із миски, на дні якої лежать крашанки. Щоправда, в деяких регіонах вмиваються до розговин, а в деяких – після.

Родина читає молитву, поминає померлих родичів та сідає розговлятися до столу, що аж ломиться від найліпших великодніх наїдків та напоїв. Починають зі свяченої паски, печеного сира, яєчок, що так кортіло скуштувати, частуються чаркою вина чи горілки та смакують інші ласощі.

Але окрім святкових застіль ще донедавна в Україні існували, а в деяких її куточках й досі існують різноманітні забави й заходи. Наприклад, дівчата на подвір'ї церкви чи собору водять весняні хороводи, співаючи пасхальних веснянок.

Ще у Великодні дні існувала традиція гойдання на гойдалці. На майдані у центрі села або біля церкви хлопці будували гойдалки або «качельні». Від самого ранку до пізнього вечора протягом трьох днів біля гойдалок роїлися і молодь, й діти, і старші. Ця традиція була поширена чи не в кожному селі й місті! Весело про цей час згадують наші інформатори: «Робили «качельню» в центрі села у вигляді примітивного чорткового колеса, де за сидіння служили 4 і більше дерев'яних ящиків. Парубок шле за дівчиною посередника і каже: «Біжить мені оту приведіть! Ой, її ведуть, она пручається. А як посадили в ящик, катають,

крутять!». Цікаво, що навіть в Одесі аж до 30-х рр., як описує етнограф О. Воропай, рік-у-рік на Великдень була гойдалка разом з «каруселею на Куликовому полі» біля головного палацу.

На відміну від молоді діти гралися із крашанками чи писанками у «навбитки» або «кидка». За правилами цих ігор, переможець отримував найбільше яєць. А в пасхальних веснянках співають:

«А вже недалечко червоне яєчко!

Дай Боже діждати, його куштувати.

На лавочку сісти це яєчко з'їсти!...»

Анастасія ЄРМАКОВА

Магістр Кафедри фольклористики

КНУ імені Тараса Шевченка,

дослідниця народної культури Бесарабії,

фольклорна співачка

Фото авторки

«ЛЮБОВ ДО ПРАЦІ, ВІРА У ГОСПОДНІЙ ПОРЯДОК ТА ПОВАГА ДО БЛИЖНЬОГО – ЦЕ ОСНОВНІ ОРІЄНТИРИ ЖИТТЯ-БУТТЯ ЛЮДИНИ.»

(Продовження із 8 стор.)

актуалізований та розпочатий проєкт водопостачання та каналізації, доріжка для велосипедів у Балківцях довжиною півтора кілометра, установлення відеокамер для спостереження дорожнього руху у Негостині, актуалізування Генерального Плану Урбанізації, відремонтування комунальних доріг внаслідок перенасиченого дорожнього руху вантажівок із/до України через неспровоковане вторгнення РФ на територію України. Внесено до Агенства Сільського Розвитку проєкти щодо спорудження модерного спортивного майданчика біля школи Негостини, покращення умов навчання у школі Негостини та спорудження майданчиків для дитячих розваг у кожному селі громади Балківці.

Наша команда, очолена мною та заступником Йонуцом Плеканом, у даному часі розробляє проєкти установлення парку фотоелектропанелів, закупівлі нового потужного трактора та відповідних агрегатів для різних робіт: ремонтування сільських та польових доріг, очищення від снігу, нанесення протиковзного матеріалу і т.п. Потрібно додати, що за останні місяці придбали з власних фондів мерії та з спонсорства від Акціонерного Товариства Егер м. Радівці, майже новий мікробус для безпечного шкільного транспорту.

По великому плану, це наша адміністративна робота після півтора року.

Є Ф: *Непогано і немало! Напрошується додати ще й те, що, принаймні, в Негостині можна зауважити і естетичний аспект певних робіт, не багатокотлових, але вагомий для вигляду головних інституцій села, а це мостиння бетоновими плитками еспланади перед культурним домом, де постійно сторожить погруддя Тараса Шевченка, а потім тротуари до так званої у нас старої школи, хоч вона одягнула зовсім модерний стрій, до нової школи та звідси до центру села і паралельно з повітовою дорогою ще до ста метрів.*

Ю К: Це правда, але не так воно легко в умовах досить малого власного бюджету, бо такі роботи по-

трібно здійснювати одночасно у всіх селах нашої комуни, інакше появляються незадоволення, а я поставив собі за таку ціль: при закінченні мандату щоб були задоволені і люди, і я. Це досить складно, але я постараюся!

Є Ф: *Славнозвісним стало твердження, що Негостина це колыска української культури на Буковині, і не тільки. У підложжі цього стоїть визначна і багата культурна діяльність колишніх викладачів-директорів культурного дому, як Дмитро Арич, Дмитро Куява, Микола Майданюк, Мірча Григораш, які зуміли залучити найкмітливішу і талановиту молодь села*

до хору, до театру, до оркестру мандолін, до танців або вокальних гуртків. Найяскравішим прикладом для Негостини це є дев'яностолітній багато-талановитий Михайло Волощук – актор, поет, композитор, художник, інструменталіст. На даний час, на мою думку, нам бракує дві посади: директора культурного дому та бібліотекаря. Яка ситуація зараз з цього приводу?

Ю К: На штатах мерії призначено на цілу комуни тільки одну посаду директора культурного дому. Щодо посади бібліотекаря ситуація не визначена у даному моменті, я обіцяю у короткому часі вирішити цю справу. Проте, як добра традиція, у нас діють успішно два ансамблі, Козачок у Балківцях, під наставництвом викладача Петра Шоймана та ансамбль

Червона калина у Негостині, під моїм наставництвом, а також діє жіночий вокальний колектив Негостинські голоси під керівництвом Петра Шоймана та Антонети Крайничук. Маючи за підставу культурну спадщину попередників наших, багато відійшовших у засвіти, але й прижиттєвих, моє покоління і ще молодші, відчувають обов'язок продовжувати й збагачувати наші культурні скарби, бо тільки духовні надбання забезпечують невмирущість нації. Культурна діяльність стане одним із пріоритетів нинішньої команди Мерії.

Є Ф: *Пане мер, тільки перечислити ваші проєкти, ваші наміри та сподівання, то потрібно серйозного часу. Звідки ви будете черпати його для живлення та перетворення їх у реальні факти?*

Ю К: Я черпаю час з трьох джерел. По-перше, працюю у команді з моїми співробітниками, а це особливий склад Мерії та Місцева рада. По-друге, у мене плідні стосунки із повітовими установами – Повіто-

вою радою та Префектурою. Без їхньої допомоги, поради та підтримки мало б здійснюватися. Зокрема хочу підкреслити плідні стосунки із головою Повітової філії СУР, інспектором Іллею Савчуком та головою Союзу Українців Румунії, депутатом Миколою Мирославом Петрецьким. Їхня підтримка у просуванні української культури нашої громади забезпечує зберігання традицій, звичаїв,

обрядодіянь притаманних Буковинській спільноті взагалі та специфічних для Негостини. По-третє, мені щастить підтримка сім'ї. Як дружина, так і дочки прекрасно розуміють не тільки мої проєкти, наміри та сподівання – як ви сказали – але й мої переживання та пошуки знайти найефективніші методи чи заходи щодо перетворення їх у дійсність. Користуюсь і цією нагодою, щоб всім щиро подякувати, а з моєї сторони заповісти їх у тому, що поставлю всі зусилля для здійснення їхніх сподівань!

Є Ф: *І я вам щиро дякую за відкритий діалог, бажаю насамперед міцного здоров'я, сили для поборолення всіх випробувань, результатів на підставі яких громада Балківці обрала б вас і для наступного мандату!*

ПАМ'ЯТЬ І СПІВПРАЦЯ: ДЕЛЕГАЦІЯ З СОЛОНКИ, ЯКУ ПРИЙНЯЛА СУЧАВСЬКА ФІЛІЯ СУР НА ЦЕРЕМОНІЇ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ МИКОЛИ УСТИЯНОВИЧА

30 березня голова Сучавської філії Союзу українців Румунії Ілля Саучук та радниця філії Делія Мартіняк прийняли делегацію територіальної громади Солонка, Львівської області (Україна).

У рамках цього візиту Союз українців Румунії через Сучавську філію відіграв важливу роль посередника у діалозі та промоутера транскордонної культурної співпраці.

До складу української делегації увійшли: Андрій Жидачек – керівник з міжнародної діяльності громади, Оксана Пігій – заступник керівника відділу освіти та культури, Уляна Бокало – директор музею-садиби «Микола та Корнило Устиянович», Марія Салагай, представник відділу міжнародної співпраці, отець Олег Пігій – настоятель храму преподобної Параскеви, село Зубра.

Гості відвідали домівку Сучавської філії, де особливо високо оцінили бібліотеку установи, яка містить багатий фонд книг українською мовою з різних галузей, з акцентом на літературу.

Головною метою візиту було вшанування пам'яті українського письменника, греко-католицького священника Миколи Леонтійовича Устияновича, похованого в Сучаві на кладовищі «Мир». Члени делегації віддали шану біля його могили, де зберігали хвилину мовчання та читали молитву за упокій його душі.

Микола Устиянович народився 25 листопада (7 грудня) 1811 року в галицькому містечку Миколаїв,

яке формально входило до складу колонії Райхенбах. Літературна діяльність Миколи Леонтійовича Устияновича вписується в контекст руху культурного відродження в Галичині XIX століття. Він був поетом, прозаїком і публіцистом, який особливо переймався утвердженням культурної ідентичності українських громад у Галичині. Домінуючими темами його творчості є патріотизм, народні традиції, релігійна віра та культурна єдність східних слов'ян. У 1879 році його перевели на посаду парафіяльного священика до Сучави. Микола Леонтійович Устиянович помер 22 жовтня (3 листопада) 1885 року. Його старшим сином був художник і письменник Корнилій Устиянович.

Устиянович відіграв важливу роль як представник покоління «національних пробуджувачів», сприяючи розвитку культурної та літературної свідомості в Галичині.

Зустріч завершилася у теплій та відкритій атмосфері, де на першому плані були діалог, повага та спільний інтерес до культурних цінностей. Такі моменти таким чином підтверджують, що традиції, мова та культурна пам'ять залишаються живими мостами між громадами, сприяючи зближенню людей та збереженню української ідентичності.

Джерело: www.uur.ro

212 років від дня народження Тараса Шевченка

(Продовження із 7 стор.)

та послання великого поета були передані через декламацію, вокальні та інструментальні виступи, а також через літературно-художні постановки. Перед

публікою виступили студентки Анастасія Унку та Анастасія Кудрік з університету «Штефан Великий» з Сучави, учениці Марія Кирстян, Юстина Діаконеску, Марта Шендирук, Ана-Марія Гавриш, Марія Куцун, групи учнів з Балківців та з Негостини, а також представники Чернівецького Педагогічного професійного коледжу імені Осипа Макового.

У Ботошанській філії СУР

Ботошанська філія СУР відзначила 212-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка серією заходів, присвячених його пам'яті та творчості.

Перший захід відбувся 9 березня в школі імені Марії Енеску Космович у Міхайленах, з ініціативи вчительки Юліани Ватаманюк за участю учнів, які вивчають українську мову, а також директора закладу, Сімоніки Лекреміори Феркало.

Захід розпочався з промови, в якій вона згадала моменти з життя великого поета, підкресливши випробування, що сформували його дух і визначили його покликання борця. Художня програма включала музичні твори на вірші Шевченка, декламацію поезій та презентації, присвячені літературним темам і мотивам, характерним для його творчості, реалізовані учнями V–VII класів.

Подібні заходи відбулися й у школі № 1 у Киндештах 13 березня, де вчительки Юліана Ватаманюк та Косміна Майданюк організували виховні заняття, що поєднували формальні та неформальні методи. Учні декламували вірші, виконували пісні та реалізовували картини, натхненні творчістю Шевченка.

21 березня, з нагоди Міжнародного дня поезії, у приміщенні Ботошанської філії в Рогожештах шкільний інспектор з питань української меншини Клаудія Грінчук організувала захід «Мистецтво слова Шевченка».

У рамках заходу відбувся круглий стіл, у якому взяли участь вчителі, учні, студенти та батьки, які читали твори поета та ділилися улюбленими віршами. Дискусії підкреслили універсальний характер творчості Шевченка, теми якої виходять за межі часу та простору, залишаючись актуальними та значущими.

Водночас Клаудія Грінчук разом із вчителькою Юліаною Ватаманюк нагородила всіх учнів, які брали

участь у Національній олімпіаді з української мови та літератури; нагороди були повністю надані Союзом українців Румунії. У зверненні до учасників було підкреслено роль СУР у підтримці української мови, культури та традицій, а також важливість визнання досягнень молоді.

Захід у Рогожештах завершився зворушливою нотою завдяки художнім виступам учнів школи № 1 у Киндештах та школи імені Марія Енеску Космович у Міхайленах, а також ансамблю «Весна» Ботошанської філії СУР. Виступи підготували вчительки Юліана Ватаманюк, Косміна Майданюк та Клаудія Грінчук.

Сату-Марська філія СУР вшанувала 212-ту річницю народження Шевченка

8 березня Сату-Марська філія Союзу українців Румунії організувала Дні Тараса Шевченка, захід, присвячений 212-й річниці від дня народження великого українського поета. У заході взяли участь близько 100 осіб, які поділяють цінності Союзу.

Заходи розпочалися з покладання вінків до бюста поета Тараса Шевченка, розташованого на площі Василя Лукачу в Сату-Маре, від імені Сату-Марської філії СУР та гостей з України.

Програма продовжилася в конференц-залі готелю «Аврора», де учасники мали можливість згадати життя і творчість великого українського поета. У першій частині заходу учні вокального ансамблю «Гуцулята» з школи мистецтв у Бедевлі (Тячівський район, Закарпатська область) під керівництвом Ангеліни Решетар та Олеси Шелевер представили художню програму, присвячену Тарасу Шевченку. Молоді виконавці прочитали вірші та виконали пісні на слова великого «Кобзаря», а учениця Еліда Логош вразила публіку читанням вірша «Думи мої, думи».

Клузька філія СУР відсвяткувала Тараса Шевченка

Клузька філія Союзу українців Румунії у співпраці зі спеціальністю «Українська мова та література» філологічного факультету університету ім. Бабеша-Бояї вшанувала великого українського поета 7 березня відзначивши «212-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка» у водночас урочистій і теплій атмосфері.

На початку заходу прозвучали державні гімни Румунії та України, після чого голова Клузької філії, доц. д-р Іван Гербіл, звернувся до новели Василя Стефаника «Марія», щоб підкреслити один із найвражаючих виявів шани до Тараса Шевченка в усій українській літературі, наголосивши через процитовані уривки на значенні Тараса Шевченка для українців.

Цей надзвичайно виразний і зворушливий літературний вступ підготував публіку до другої доповіді, яку виголосила доц. д-р Діана Тетян під назвою «Інтерсемантична транспозиція в оповіданні „Варнак“ Тараса Шевченка».

Третя доповідь належала лекторці д-р Міхаелі Гербіл і мала назву «Тарас Шевченко – художник». У ній авторка говорила про мистецький бік багатогранної особистості Великого Кобзаря та його значення у формуванні специфіки українського мистецтва в контексті світового.

Далі відбувся перегляд документального фільму, присвяченого життю та діяльності Шевченка, із серії, створеної продюсером Акімом Галімовим. Після цього виступив український драматург Костянтин Солов'єнко, який представив кілька фрагментів із постановки вистави «Шевченко 2.0» у Харківському національному академічному театрі. Захід, присвячений Великому Кобзареві, завершився надзвичайно зворушливим поетично-ліричним моментом, підготовленим вокальним гуртом «Мальви» у супроводі Володимира Альбула, під час якого звучали вірші Шевченка та пісні на його слова.

Караш-Северінська філія відзначила День народження українського національного поета

Караш-Северінська філія Союзу українців Румунії відзначили 8 березня у своєму офісі в Карансебеші 212-ту річницю від дня народження національного поета України Тараса Шевченка.

На відкритті заходу Даніель Басараба, голова Караш-Северінської філії СУР, розповів про важливу роль, яку Тарас Шевченко відіграв у формуванні національної свідомості українського народу та про актуальність його послання, яке просуває цінності свободи, гідності та справедливості.

Відбулася презентація життя і творчості поета, реалізована професором Іваном Росохою, головою Карансебешської організації СУР, який висвітлив основні моменти біографії Тараса Шевченка, а також його видатний внесок у розвиток української літератури.

Іван Малиновський, перший заступник голови філії в Карансебеші, виступив з промовою, присвяченою важливості цієї події.

У заході взяли участь члени Караш-Северінської філії, представники місцевих організацій з Решіци, Карансебеша, Копечеле, Зоріле та Корнуцела, а також інші гості, які вшанували пам'ять українського національного поета та взяли участь в обговоренні культурної спадщини, яку він залишив українському народу.

(Продовження на 13 стор.)

Нагородження учнів-олімпійців

Голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький, 31 березня, разом із колегами з Марамороської філії Союзу українців Румунії здійснив серію візитів до шкіл з викладанням українською мовою в цьому повіті. Основною метою зустрічей було нагородження учнів, які досягли високих результатів на повітовому етапі Національної олімпіади з української мови та літератури – конкурсу, що щороку засвідчує потенціал молодого покоління українців.

Під час зустрічей Микола-Мирослав Петрецький спілкувався з учнями українською мовою, наголошуючи на важливості їхніх зусиль. Він запевнив їх у постійній підтримці з боку Союзу українців Румунії як надійного партнера протягом усього навчального шляху, який надає не лише символічне визнання, а й практичну допомогу у вигляді премій, таборів та екскурсій.

У своєму зверненні він підкреслив, що вивчення української мови відкриває широкі професійні перспективи. За його словами, у сучасному світі знання української мови є важливою конкурентною перевагою, а ринок праці дедалі більше потребує фахівців, які володіють нею, зокрема у сферах медицини, інженерії та інформаційних технологій.

Окрему увагу депутат звернув на відмінності між умовами навчання в минулому та сучасними можливостями, якими користуються учні сьогодні – від інтерактивних дошок до сучасного обладнання. Він наголосив на необхідності максимально ефективно використовувати ці ресурси для розвитку власного потенціалу. Також було відзначено адміністративні зусилля СУР: завдяки поправкам до Закону «Про державний бюджет Румунії на 2026 рік» передбачено фінансування для модернізації шкільної інфраструктури, зокрема реконструкції та оснащення навчальних приміщень.

Микола-Мирослав Петрецький висловив подяку керівникам навчальних закладів з українською мовою навчання за плідну співпрацю та активну участь,

зокрема директорам освітніх установ у Сігету-Мармаціей, Полянх, Кривому та Рускові. За їхньої підтримки було вручено понад 50 нагород учням, які продемонстрували високі результати у вивченні рідної мови.

Окрему вдячність він адресував учителям української мови, підкресливши їхню ключову роль у досягненні цих результатів. За його словами, саме завдяки їхній

відданості учні отримують не лише знання, а й мотивацію до подальшого розвитку, а також зберігається безперервність передачі мовної та культурної спадщини.

Голова СУР наголосив, що освіта рідною мовою залишається фундаментальним пріоритетом для Союзу українців Румунії. Він підкреслив, що школа є осередком формування ідентичності, а підтримка навчання українською мовою і надалі залишатиметься одним із ключових напрямів його діяльності.

Під час поїздки його супроводжували голова Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький, заступник голови СУР Іван Рекало, голова місцевої організації СУР у Полянх Сергій Стуляник, голова місцевої організації СУР у Рускові Пінтя Марічук, а також радники Фабіан Поповіч та Даріус Колопельник.

Джерело: www.uur.ro

Результати повітового етапу Олімпіади з української мови та літератури – 2026 та інформація щодо національного етапу

Результати повітового етапу Олімпіади з української мови та літератури – 2026, що відбувся на початку березня, опубліковано, визначивши склад команд учнів, які представлятимуть повіти Арад, Ботошани, Караш-Северін, Марамуреш, Сучава та Тіміш на національному етапі конкурсу.

За підсумками підрахунку результатів, загалом 68 учнів із 311 кваліфікувалися до національного етапу, а саме: Арад – 2 учні, Ботошани – 4 учні, Караш-Северін – 2 учні, Сату-Маре – 3 учні, Сучава – 19 учнів, Марамуреш – 19 учнів, Тіміш – 19 учнів.

Союз українців Румунії надав фінансову підтримку для нагородження всіх учнів-учасників та переможців олімпіади, а також для їхнього перевезення, де це було необхідно. Були присуджені такі нагороди: I премія – 300 лейв, II премія – 250 лейв, III премія – 200 лейв, відзнака – 150 лейв, премія за участь – 100 лейв.

І в цьому році СУР є офіційним партнером з організації, фінансування та просування Олімпіади з рідної української мови та літератури разом із Міністерством освіти та науки та Повітовими шкільними інспекторатами.

Згідно з інформацією, переданою Міністерством освіти та науки через Головне управління у справах меншин та десегрегації, Національний етап Олімпіади з української мови та літератури – 2026 відбудеться у період з 20 по 23 квітня 2026 року в Національному Коледжі «Діаконовіч-Тітц» у Решіці, повіту Караш-Северін.

Джерело: www.uur.ro

Марамороська філія СУР нагородила учнів, які взяли участь у повітовому етапі Олімпіади з рідної української мови та літератури

У період з 26 по 31 березня Марамороська філія СУР провела урочистий захід нагородження учнів, які взяли участь у повітовому етапі Олімпіади з рідної української мови та літератури, таким чином відзначивши видатні досягнення учнів та активну участь педагогічного колективу.

Таким чином, нагороди отримали 98 учнів з наступних навчальних закладів:

- Професійна школа с. Поляни
- Школа № 4 с. Поляни
- Професійна школа с. Кривий
- Професійна школа с. Рускова

- Школа с. Вишівська Красна
- Школа с. Вишівська Долина
- Школа с. Бістра
- Школа с. Верхня Рона
- Школа – Кречунів – філія Луг над Тисою
- Школа с. Ремети
- Педагогічний ліцей імені Тараса Шевченка

- Національний коледж імені Драгош Воде
- Школа імені Джордже Кошбук

Цей захід став також нагодою для визнання постійних зусиль педагогічних колективів у навчанні та вихованні учнів, а також підтримки, яку вони надають у формуванні інтересу до рідної мови та культури. Атмосфера підкреслила не лише досягнуті результати, а й важливість зміцнення зв'язків між навчальними закладами та Союзом українців Румунії.

Завдяки цій ініціативі Марамороська філія поставила собі за мету заохочення вивчення рідної української мови, а також підтримку досконалості в освіті, просуваючи культурні цінності та ідентичність української громади в Румунії.

Досягнення та визнання: 74 учні нагороджені на Олімпіаді з рідної української мови та літератури на повітовому етапі у Сучаві

Повітовий етап, який відбувся в Сучаві 6 березня зібрав найкраще підготовлених учнів повіту для участі у змаганні, покликаному перевірити їхні знання на найвищому рівні.

Ілля Саучук, голова Сучавської філії Союзу українців Румунії та інспектор з питань української меншини, відвідав кілька навчальних закладів Сучавського повіту. Метою цього «турне» було вручення дипломів та грошових винагород, наданих СУР, 74 учням, які брали участь у повітовому етапі олімпіади.

Призи були розподілені наступним чином: 300 лейв за перше місце, 250 лейв за друге місце, 200 лейв за третє місце, 150 лейв за почесні грамоти та 100 лейв за участь. Незважаючи на отримані результати, усі учні, які брали участь, вважаються переможцями завдяки цінному досвіду, накопиченому під час цього конкурсу.

(Продовження на 15 стор.)

212 років від дня народження Тараса Шевченка

(Продовження із 11 стор.)

Галацька філія СУР відзначила 212 років народження Тараса Шевченка

12 березня в амфітеатрі Художньої школи «Дімітріє Куклін» Галацька філія Союзу українців Румунії організувала захід «Тарас Шевченко – душа українсь-

кого народу», присвячений 212-й річниці від дня народження великого поета, символу боротьби за свободу і гідність українського народу та національну ідентичність.

Програма розпочалася з представлення життя і творчості поета, завдяки якому учасники проникли у світ його драматичної долі та творчості, що стала голосом цілого народу. Також представлення містило рубрику «Цікаві факти з життя Т. Г. Шевченка».

Центральним моментом програми була літературна композиція «Тарасове слово», в рамках якої діти продекламували вірші «Вранці», «За сонцем хмаронька пливе», «Зоре моя вечірня» та уривки з поем «Гайдамаки» і «Кавказ».

Особливо зворушливим моментом стала художня програма хору «Ясниця», який виконав пісні на слова Тараса Шевченка: «Зацвіла в долині червона калина», «Думи мої», «Учітеся, брати мої», «Садок вишневий коло хати».

Завдяки цим інтерпретаціям слова поета ожили, передаючи силу і надію українського народу. Учасники вшанували його пам'ять зворушливим досвідом, відкривши для себе красу і глибину його творчості та зрозумівши, чому поет назавжди залишається душею українського народу.

«Великі поети. Тарас Шевченко – Міхай Емінеску – Юнус Емре», поетичний вечір у Констанці

10 березня представництво СУР у Констанці організувало у партнерстві зі школою UA Radiance – поетичний вечір «Великі поети. Тарас Шевченко – Міхай Емінеску – Юнус Емре», з метою відзначення дня народження українського поета Тараса Шевченка.

Культурний захід відбувся в приміщенні представництва СУР, в ньому взяли участь учні та викладачі школи UA Radiance (директор Людмила Іванова), члени місцевої української громади, а з боку Представництва СУР Констанца – Доріна Попеску, секретар організації, Надія Весніна, український психолог, Олександра Симон, яка представляла організацію Jesuit Refugee Service/ JRS, а також представники інших етнічних громад міста, діячі культури, особистості місцевого культурного та мистецького життя.

Поетичний вечір висував творчість Тараса Шевченка в контексті європейської літератури та культу-

ри, поетичний пазл великих голосів європейської поезії в регіоні: Міхай Емінеску, Тарас Шевченко, Юнус Емре – три титани, три парадигматичні поети, три культури, які гармонійно поєднуються в Томісі, символічному місці вигнання поета Публія Овідія Назо, символічному місці міжкультурної, міжетнічної та міжконфесійної гармонії.

В рамках заходу місцеві спеціалісти з літературної критики та діячі культури місцевих культурних кіл та національних меншин обговорювали літературні, культурні та духовні споріднення трьох великих поетів.

Центральним моментом заходу став художній виступ викладачів та учнів школи UA Radiance – сценки з творів Шевченка, декламація його віршів, пісні на слова Кобзаря у творчому, інноваційному та емоційному художньому міксі. Свій внесок у мистецький момент зробила і народна артистка Анастасія Єрмакова, виконавши музичні твори високої якості.

Вечір завершився вечорницями з вишуканими закусками та подарунками для дітей, які брали участь у виставі. Учасники провели якісний культурний час, обговорюючи роль творчості Тараса Шевченка у розвитку української мови, літератури, культури та ідентичності, а також засновницю та парадигматичну роль згаданих поетів у створенні та розвитку національних літератур двох країн.

Вшанування Великого Кобзаря у Тульчі

9 березня Тульчанська філія Союзу українців Румунії провела пам'ятний захід, присвячений особистості та творчості Тараса Шевченка, символу української національної ідентичності. Захід відбувся в урочистій обстановці біля бюста поета, зібравши членів філії та гостей.

Мета заходу полягала у збереженні пам'яті про того, хто став фундаментальним орієнтиром української культури та національної свідомості. Завдяки своїй літературній творчості та глибокому посланню, присвяченому справедливості, свободі та гідності, Тарас Шевченко продовжує бути джерелом натхнення для сучасних поколінь.

В рамках заходу були виголошені промови, присвячені життю і творчості поета, а

учасники поклали квіти і вінки до його бюста на знак поваги і вдячності.

Роковини Шевченка у Арадській філії

Арадська філія Союзу українців Румунії відзначила 9 березня 212-ту річницю від дня народження великого українського поета Тараса Шевченка, однієї з найвидатніших постатей української культури і літератури та символу боротьби за свободу, самобутність і національну гідність.

Захід зібрав учнів школи с. Тирнова, які вивчають рідну українську мову. Захід був присвячений пізнанню літературної творчості поета. Учні з ентузіазмом брали участь у художній програмі, яка включала декламацію творів Тараса Шевченка, тематичні представлення та виховні заходи, покликані підкреслити його внесок у розвиток української літератури та національної свідомості.

Завдяки цим культурним заходам учні мали можливість не тільки познайомитися з творчістю великого поета, а й глибше зрозуміти духовні цінності та ідентичність, які він пропагував у своїх творах, що передаються з покоління в покоління.

На заході були присутні Анна Ганцiг, викладачка української мови та літератури, Іляна Преда, секретар філії, а також Дмитро Стуляник, тимчасовий голова Арадської філії Союзу українців Румунії, який висловив вдячність учням та викладачам, які брали участь в організації цього заходу.

Джерело: www.uur.ro

Союз жінок-українок Румунії (СЖУР) відсвяткував Міжнародний жіночий день

З нагоди Міжнародного дня жінок Союз жінок-українок Румунії (СЖУР) у партнерстві з повітовими філіями Союзу українців Румунії в Арадї, Бігорі, Ботошанах, Бухаресті, Караш-Северіні, Клужі, Констанці, Галаці, Яссах, Марамуреші, Сату-Маре, Тіміші та Тульчі організувала низку заходів, присвячених вшануванню жінок української громади.

З цієї нагоди понад 800 жінок з філій-учасниць отримали квіти від СЖУР через філії СУР, що стало символічним жестом вдячності за важливу роль, яку вони відіграють у сім'ї та громаді.

Представники Арадської філії СУР відзначили Міжнародний день жінки, подарувавши квіти жінкам громади.

В Ораді Бігорська філія СУР організувала спеціальну акцію, в рамках якої молоді люди, залучені до діяльності філії, дарували тюльпани та слова вдячності жінкам. Понад 200 жінок були привітані цим символічним жестом. Акція була реалізована Андреею Мирза, помічником менеджера і фотографом, Сораною Ністор, кореспондентом преси, разом з волонтерами Соріном Марком і Мімі Рохняном.

Ботошанська філія СУР організувала захід, присвячений Дню жінки, який включав виступи про роль жінки та матері в сім'ї та громаді, виголошені представниками освітньої та релігійної сфер. Художню

частину забезпечив дитячий ансамбль «Весна», який представив вірші, пісні та танці, присвячені матерям. Захід, організований за допомогою інспектора з питань української меншини Клаудії Грінчук, завершився врученням квітів усім учасницям як символу поваги та приходу весни.

Бухарестська філія СУР подарувала квіти жінкам з адміністративного відділу центрального офісу СУР, а також жінкам з редакцій видань – «Український кур'єр», «Український вісник» та «Вільне слово». На заході були присутні голова Бухарестської філії та заступник голови СУР Михайло Трайста, а також секретар СУР Терезія Шендрю.

Місцеве представництво СУР у Констанці організувало захід «Квіти в подарунок», під час якого жінки громади отримали квіти та мерцішори в теплій атмосфері, доповненій українською музикою та дискусіями про жіночність, участь у житті громади та майбутні ініціативи, присвячені жінкам.

Клузька філія СУР вшанувала жінок під час заходу, організованого 7 березня на філологічному факультеті Університету Бабеш-Бояй, де голова філії, доцент д-р Іван Гербіл, разом із співробітниками організації, подарували квіти жінкам і дівчатам.

Галацька філія СУР організує 12 березня захід, присвячений жінкам та їхньому внеску в суспільство, під час якого учасниць буде вшановано.

У Ясах початок весни був відзначений ще 1 березня врученням троянд жінкам, які брали участь у заході, організованому Яською філією СУР, на якому були присутні 60 учасників, представники культурних та освітніх установ, інституційні партнери, члени громади та українські біженці.

У Марамороському повіті, в період з 6 по 9 березня, місцеві організації СУР з Полян, Кривого, Рускови, Вишівської Красни, Вишівської Долини, Бістри, Верхньої Рівни, Луга над Тисою, Ремет, Вишова Вижне та Сігету-Мармаціей подарували квіти жінкам громади на знак вдячності за їхню роль у збереженні традицій та ідентичних цінностей.

В рамках заходу, організованого 8 березня Сату-Марською філією СУР, було підкреслено роль української жінки в передачі рідної української мови та традицій, а учасниці отримали квіти разом із повідомленням про вдячність від Ірини Люби Горват, голови Сату-Марської філії СУР.

Тіміська філія СУР організувала захід «Роль жінки в сучасному суспільстві», який зібрав понад 60 учасниць у будинку культури українців. Програма включала представлення, фото-відео виставку, присвячену українській жінці протягом історії, художні номери та інтерактивну лотерею. Центральним моментом заходу стало вручення квітів від СЖУР, яке викликало у учасниць хвилювання та радість.

У Тульчі філія СУР організувала спеціальний захід, в якому взяли участь члени місцевих організацій з кількох населених пунктів повіту, серед яких Карарман, Чяталкюй, Кілія-Веке, Крішан, Мурігйол, Суліна та Сфенту Георге. Програма включала художні виступи, дискусії про роль жінок у збереженні традицій та слова вдячності за їхній внесок у культурне та соціальне життя громади.

Джерело: www.uur.ro

ГОЛОС, ЩО НЕ ЗГАСАЄ: ПРО ВЕЧОРИ ПАМ'ЯТІ ВІКТОРІЇ АМЕЛІНОЇ В БУХАРЕСТІ

19 лютого, у приміщенні GDS – Grup de Dialog Social (Група соціального діалогу) у Бухаресті, на короткий час постало відчуття простору пам'яті та відповідальності. Захід під назвою «Чотири роки війни в Україні: письменники-свідки та їхні свідчення. IN MEMORIAM: Victoria Amelina» зібрав різні голоси, об'єднані спільним усвідомленням нагальності – не дозволити війні стати лише абстракцією.

У заході взяли участь, особисто або через відеозвернення, Руксандра Чесеряну, президентка PEN Club Румунія, Влад Александреску, президент GDS, Мар'яна Шіпош, Радун Ванку, Михайл Вакаріу, а також Володимир Єрмоленко, президент PEN Україна, і Гектор Абад Фасіолінс – дві міжнародні постаті, які через власний досвід несуть у собі відлуння війни. Модераторкою зустрічі була Міруна

З ліво на право. Степан та Михайло Трайста, Мар'яна Шіпош, Радун Ванку, Влад Александреску, Міруна Влад та Михайл Вакаріу

Влада, яка зуміла поєднати ці різні перспективи в єдиний, напружений і глибоко людський діалог.

Той вечір не був звичайною презентацією. Це була форма колективного свідчення. У центрі перебувала постать Вікторії Амеліної – української письменниці, яка не лише писала про війну, але й жила в ній, документуючи злочини, слухаючи голоси жертв, намагаючись зберегти словами те, що ризикувало бути зни-

щеним. Її згадування не мало святкового характеру – воно було стриманим, майже ритуальним, ніби кожен виступ намагався повернути частинку втрати, яку неможливо заповнити.

Ця тема продовжила своє звучання в іншому ключі – у Книгарні Humanitas Cîșinău. Якщо в GDS акцент був зроблений на рефлексії та аналізі, то тут зустріч набрала більш літературного, інтимного характеру, наближеного до досвіду читання. Захід було побудовано як подвійна презентація, у якій поруч опинилися книга Вікторії Амеліної «Жінки на війні. Щоденник, перерваний на фронті в Україні» та книга Гектора Абад Фасіолінса «Зараз і в годину смерті».

Зв'язок між цими двома текстами не випадковий. Обидва автори були разом в Україні, а атака на місто Краматорськ, яка забрала життя Вікторії Амеліної, перетворила цю близькість на трагічний і остаточний зв'язок. У цьому контексті зустріч у Humanitas стала не просто культурною подією, й спробою зберегти живим голос, який уже не може звучати безпосередньо.

Між цими двома вечорами – одним, присвяченим інтелектуальній дискусії, іншим – зустрічі з читанням – окреслюється смисловий простір, що виходить за межі звичайної презентації книги. Література тут постає не як втеча, а як форма присутності перед історією, спосіб зберегти сліди там, де реальність прагне їх стерти.

Вражає не лише інтенсивність цих зустрічей, але й те, як вони об'єднують різних людей і різні погляди у спільному прагненні не забувати. У такі моменти писання перестає бути лише естетичним актом і стає етичним жестом. А постать Вікторії Амеліної, присутня через свою відсутність, залишається орієнтиром цієї трансформації: зі письменниці – у свідка, з індивідуального голосу – у колективну пам'ять.

Степан ТРАЙСТА
Фото автора

Культурна діяльність СУР

(Продовження із 12 стор.)

За підсумками отриманих результатів Сучавський повіт буде представлений на національному етапі олімпіади командою у складі 19 учнів.

Союз українців Румунії відіграє важливу роль у підтримці та розвитку освіти рідною українською мовою для учнів, що належать до цієї меншини, активно сприяючи покращенню навчальних досягнень шля-

хом вручення нагород, надання фінансових заохочень, організації екскурсій та таборів як визнання їхньої праці та досягнутих результатів.

Нагороди для Тіміських учнів-олімпійців

Учні з Тіміського повіту, які взяли участь у повітовому етапі Олімпіади з рідної української мови та літератури, отримали грошові винагороди від Союзу українців Румунії на знак вдячності за їхню активну участь та видатні результати. Було нагороджено 98 учнів, з яких 32 посіли I, II, III місця або отримали відзнаки, а решта отримали заохочувальні призи.

Вручала нагороди голова Тіміської філії СУР Марія Сабо-Кондрей, яка привітала як учнів із досягнутими результатами, так і вчителів, які їх підготовляли та супроводжуватимуть на національному етапі.

Заходи розпочалися в школі с. Бетхаузен, де нагороди вручалися у присутності Рамони Ескаріу, директора навчального закладу.

Згодом делегація вирушила до ліцею імені Юлії Хашдеу у Лугожі, де були присутні директорка Анда Урсулеску-Лунгу та вчительки української мови Віолета Манзур і Аделіна Грездак.

Захід продовжився у Петроаса-Маре, де нагородження відбулося у присутності вчительки Мар'яни Кубаш, а потім у школі с. Барна, де були присутні представники місцевої громади, серед яких голова організації СУР Іван Лонга, а також вчитель української мови Іван Смечкаш.

Делегація також відвідала школу в Дарові, де зустрілася з директоркою Доріною Стан, а потім школу в Штюці, де нагородження відбулося за участю директора Миколи Бензара та вчительки Марії Головчук.

Вечір поезії, організований Бухарестською філією СУР

Український театр імені Івана Франка Бухарестської філії Союзу українців Румунії у співпраці з «Воєта 9», секцією національних меншин Союзу професійних журналістів Румунії та Спілкою письменників Румунії, у партнерстві з TVR 1, «Радіо Румунія Інтернаціонал» та «Тв Оризонт», організував 26 березня в Українському культурному центрі Бухарестської філії СУР літературні вечорниці під назвою «Без поезії життя порожнє», присвячену Міжнародному дню поезії.

Цим заходом СУР виступив в ролі культурного сполучного ланцюга, що створив контекст для справжньої зустрічі людей, ідей та емоцій, ще раз продемонструвавши свою активну роль у просуванні культурних цінностей та зміцненні спільноти.

На сцені культурного центру виступили поети групи «Боема 9» Тудор Войку, Віолета Анчу, Октавіан Корнел Родяну, Дан Марта та Клаудія Мінела.

Вірші українською мовою читали актори театральної трупи «Фаворит», до складу якої входять біженці з України: Валентина Таран, Арсен Макарів, Людмила Сидоренко, Олена Шкляр, Людмила Ушомирська, Володимир Ушомирський, Валентина Упольникова, Ірина Школяренко та Кристина Джамалаха.

Виступ завершили члени трупи «Едельвейс Поезис» Бухарестської філії СУР: Ольга Біловольська,

Валентина Барбулеску, Марія Енаке, Марі Бадя, Богдан Костюк та Степан Трайста.

Атмосфера вечора була теплою, світлою і глибоко поетичною, немов спільний подих присутніх, у якому слова вже не просто промовлялися, а переживалися. Уважна й схвильована публіка сприймала кожен вірш як невидимий міст між душами, між різними мовами та історіями, об'єднаними однаковою потребою у красі та сенсі.

У цьому наповненому емоціями просторі поезія була не лише мистецтвом, а й притулком, свідченням та зв'язком. Вона ще раз довела, що здатна зблизити людей, розділених кордонами чи часами, що може зцілити приховані рани та перетворити мовчання на світло.

Вечір завершився не фіналом, а продовженням настрою, переконанням, яке поділяли всі присутні: поезія залишається однією з найтендітніших і, водночас, найпотужніших сил, здатних об'єднати літератури, культури та народи.

Джерело: www.uur.ro

Послання єдності та віри на Великодньому релігійному концерті, організованому Тіміською філією СУР

З квітня голова Союзу українців Румунії Микола Мирослав Петрецький взяв участь у Великодньому релігійному концерті, організованому Тіміською філією СУР на запрошення її голови Марії Сабо-Кондрей.

Захід став гарною нагодою зібратися разом у дусі свята Воскресіння Господнього, підкреслити спільні цінності та вшанувати українські духовні традиції.

У своєму виступі Микола-Мирослав Петрецький відзначив здатність Тіміської філії послідовно знаходити ефективні способи зміцнення згуртованості української громади. Він наголосив, що концерт об'єднав не лише членів громади Тіміського повіту, а й представників із сусідніх регіонів, згуртувавши українців різних конфесій у Румунії. За його словами, це є важливим сигналом, який підтверджує, що Союз українців Румунії підтримує, захищає та об'єднує всі конфесії, а його діяльність спрямована на зміцнення спільної інтеграційної платформи.

Голова СУР підкреслив, що послання єдності, притаманне передвеликодньому періоду, набуває особливої ваги в сучасних умовах, позначених серйозними викликами. У контексті війни біля кордонів Румунії, спричиненої агресією Росії проти України, а також на тлі спроб розколоти українську громаду, солідарність залишається найважливішим щитом. Він зазначив, що жертва Ісуса Христа є заклик до єдності, миру та взаємної підтрим-

ки, а збереження згуртованості та відповідальна позиція є спільним обов'язком.

Особливо зворушливою стала численна присутність молоді. Микола-Мирослав Петрецький привітав представників молодого покоління, наголосивши, що саме вони є майбутнім громади та рушійною силою її розвитку. Він підкреслив важливість створення належних умов для їхнього гармонійного зростання та висловив переконання, що за підтримки організації та відданих педагогів молодь зможе досягти значних результатів.

Водночас голова СУР висловив щирі подяку Комітету Тіміської філії за діяльність упродовж 35 років існування Союзу, відзначивши їхню відданість справі збереження та популяризації української ідентичності, мови й культури. Окремо він подякував Марії Сабо-Кондрей за запрошення, розуміння важливості заходу та зразкову співпрацю з колегами і представниками інших національних меншин.

Напередодні Світлого свята Великодня Микола-Мирослав Петрецький передав усім присутнім щирі побажання здоров'я, любові та родинного тепла, підкресливши спільне прагнення до миру в усьому світі.

На заході голову СУР супроводжували скарбник Союзу українців Румунії Василь Бучута та радник СУР Фабіан Поповіч.

Джерело: www.uur.ro

УКРАЇНСЬКА ХУСТКА – СИМВОЛ ЄДНОСТІ, ТРАДИЦІЙ І КРАСИ (I)

Споконвіків українська хустка була одним з найважливіших елементів народного вбрання та невід'ємною частиною багатотисячолітньої української культури. Це глибокий культурний код і символ дівочої краси, жіночої вірності, оберіг та знак пошани. Вона супроводжувала жінку від народження до смерті, будучи ключовим атрибутом весільних обрядів (покривання молодої), сватання та прощання. Кольори та візерунки хустки промовляли про статус та настрій власниці. Протягом століть і, навіть в умовах сьогодення, українська хустка не втратила своєї актуальності. Завдяки ініціативі вінничанки, депутатки Вінницької обласної ради, президента Міжнародного Клубу Успішних Жінок України Людмили Стані-

славенко 7 грудня 2019 року вперше було проголошено свято Української хустки. Ініціативу підтримали громадські діячі, актори та жінки з України в США, Канаді, Іспанії, Італії, Греції, Польщі, Йорданії, Португалії, Індії, Латвії та Казахстані. Особливого розголосу свято набуло завдяки масштабному флешмобу. Мільйони жінок з усього світу долучилися до акції, прикрашаючи себе яскравими хустками й публікуючи свої світліни в соціальних мережах. Ця

ініціатива стала символом єдності, гордості за своє коріння і поваги до національної культури. Саме ця подія вплинула на ідею ініціювання свята як Всесвітнього Дня Української Хустки.

Ось вже шостий рік поспіль 7 грудня українці традиційно відзначають це свято, бо це чудовий привід продемонструвати національну ідентичність, об'єднати жінок різного віку, професій для збереження народних традицій та популяризації вишуканості і неповторності української хустки як невід'ємної складової національного костюму.

З історії української хустки відомо, що за часів Київської Русі жінки використовували як головний убір убруси – рушники білого кольору, часто прикрашені вишивкою, укладені навколо піддубрусника (невеликої м'якої шапочки, що збирала та прикривала волосся). Убрус зав'язували або підключували під підборіддям. Його краї покривали плечі жінки. У теплу пору року убрус могли закріпити обручем, а в холоди надівали поверх нього хутрянну шапку. Особливо цінним вважали убрус із шовкового оксамиту, який передавали з покоління в покоління. З часом на місце убрусу прийшов очіпок, на який зверху надівали намітку (серпанок чи перемітку). За розповідями іноземців, ще у XVI–XVII століттях традиційним головним убором жінки була біла бавовняна хустка. Іноді її прикрашали геометричним орнаментом, вишитим різнокольоровими нитками, шовком, золотом чи сріблом. З XVIII століття в моду ввійшли хустки з яскравим квітковим орнаментом, запозичені з півдня — Молдови, Болгарії і Туреччини.

Історичні факти доводять, що українська хустка колись виконувала не лише декоративну, але й практичну роль. Вона була оберегом і символом статусу, передавалася з покоління в покоління, несучи в собі особливу енергетику. І це, безумовно так. Хустка для українок – це не просто головний убір, це річ символічна, знакова, і є нашою культурною спадщиною. Хустка поєднувала жіночі

покоління і передавалася як сімейна цінність від матері до дочки, це була родинна реліквія. Саме хустка могла чимало розповісти про свою господиню: дівчина вона чи заміжня жінка, ходить вона у веселошах чи горі, збиралась до роботи чи до свята. В українських жінок були святкові хустини, в яких вони ходили до церкви, і буденні, які вони одягали, коли порались по господарству. Раніше дів-

чата та жінки носили хустку протягом усього року. Водночас вона стала обов'язковим головним убором заміжньої жінки. Хустка була ознакою соціального становища жінки: молоді жінки носили білі або яскраві хустки, старші жінки – темні, вдови – чорні. Крім того, хустини були різного розміру. Це також свідчило про рівень достатку сім'ї, адже заможні жінки покривали голову хустками з дорогих тканин, бідні – з дешевших. Тканина та оздоблення хустки свідчили про те, наскільки заможного чоловіка або придане мала жінка. Забезпечені панянки носили хустки з натуральної вовни або шовку.

Хустка є символом прихильності, любові, вірності, прощання, скорботи, оберегом і важливим ритуальним предметом. Дивовижні, неповторні, з фантастичними кольорами та казковими візерунками, делікатними сюжетами та неймовірною кольоровою гамою. Вони посміхаються мальвами та підморгують таємничими орнаментами. Вишивалися хустки шовковими нитками і лише вручну.

Найбільше використовували червоний, синій, зелений, жовтий та чорний кольори. Кожний колір мав свою символіку. Так, наприклад, червоний колір уособлював любов, радість, пристрасть; синій – спокій, вірність; зелений – життя, життєву енергію, надію; жовтий – родючість, добробут, багатство; чорний – горе, смуток, стриманість.

Орнамент на хустинах був здебільшого геометричний, а хустки з квітковим орнаментом (квітами рожі, волошок та гвоздик) з'явилися аж у XVIII столітті. Різноманітні кольори, витончені малюнки, яскраві фарби й ніжні візерунки на хустках відзначають ніжність і вишуканість українок, їхню природну красу.

Хустка – це й вузлик із вечерею для хрещених батьків, і оберіг, коли в родині народжувалась дитина та під час обряду хрещення немовляти; і подарунок нареченому, який приходив до молодої дівчини свататись, а вона на знак своєї згоди виносила йому хустину; коли юнак ішов до війська: на проводах мати обов'язково пов'язувала йому хустину, яка мала вберегти сина від усього лихого. Хустка на спеченому хлібі, на дитячій колісці... На кожен день і на урочисті події, для першого побачення та для сімейного свята.

(Продовження у наступному номері)

Лариса НЕЧАЄВА

професор Національного університету м. Одеса, Україна

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – **Тереза ШЕНДРОУ**

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОУ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня: RCR PRINT, Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România

ISSN 1223-1614